

Міністерство внутрішніх справ України
Львівський державний університет внутрішніх справ
Центр післядипломної освіти, дистанційного та заочного навчання

Кафедра адміністративного права та адміністративного процесу

КЕЙС
заняття на тему
«Удосконалення взаємодії підрозділів ПСПОП з іншими
підрозділами Національної поліції України, Національної
гвардії України, Служби безпеки України»

Підвищення кваліфікації (короткострокове)
поліцейських – працівники підрозділів патрульної служби
поліції особливого призначення

Інформація про викладача:
к.ю.н., СПОДИНСЬКИЙ
Олександр Олександрович
0967163995

Львів -2021

Тема
«Удосконалення взаємодії підрозділів ПСПОП з іншими підрозділами Національної поліції України, Національної гвардії України, Служби безпеки України»

Годин на тему – 1
Занять – 1 (1 академічна година)

Навчальна мета: вдосконалити та розширити розуміння поняття, форм та методів взаємодії підрозділів патрульної служби поліції особливого призначення з іншими підрозділами Національної поліції України, підрозділами Національної гвардії України та Служби безпеки країни.

Міжтематичні зв'язки: конституційне право, адміністративне право, поліцейська діяльність, адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції, судові та правоохоронні органи України.

План лекції

1. Взаємодія підрозділів ПСПОП з іншими підрозділами Національної поліції України.
2. Взаємодія підрозділів ПСПОП з підрозділами Національної гвардії України.
3. Взаємодія підрозділів ПСПОП з підрозділами Служби безпеки України.

1. Взаємодія підрозділів ПСПОП з іншими підрозділами Національної поліції України.

В першу чергу варто зазначити, що взаємодія органів Національної поліції з іншими органами державної влади та правоохоронними органами - це врегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини рівноправних суб'єктів на засадах партнерства, які складаються у процесі їх погодженої спільної діяльності щодо виявлення, запобігання та припинення правопорушень з ефективним використанням сил, засобів та можливостей кожного із суб'єктів.

Основними завданнями підрозділів патрульної служби поліції особливого призначення є:

- забезпечення публічної безпеки і порядку;
- охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства та держави;
- протидія правопорушенням;
- надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин, або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Основними функціями підрозділів ПСПОП є:

- своєчасне реагування на заяви й повідомлення про вчинені правопорушення та інші події з метою прибуття на місце події у найкоротший термін;
- припинення правопорушень, надання допомоги громадянам, які її потребують;
- ужиття заходів щодо встановлення особи, яка вчинила правопорушення та його затримання у порядку, визначеному законодавством;
- охорона місця вчинення кримінального правопорушення до прибуття слідчо-оперативної групи (далі - СОГ) з метою збереження речових доказів та інших слідів;
- установлення свідків та очевидців учинення правопорушення та отримання первинної інформації про обставини його скоєння;
- у разі необхідності надання практичної допомоги членам СОГ у здійсненні заходів щодо розкриття кримінального правопорушення в найкоротший термін;
- патрулювання території обслуговування з метою проведення превентивних заходів з попередження та виявлення правопорушень, публічної безпеки та порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, інших публічних місцях;
- налагодження та підтримка партнерських стосунків з населенням, територіальними громадами, органами влади для ефективного виконання поліцейських функцій та підвищення рівня довіри громадян до поліції;
- надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я;
- доставляння, у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;

Взаємодія підрозділів ПСПОП з дільничними офіцерами поліції.

Працівники підрозділів ПСПОП під час виконання своїх обов'язків повинні взаємодіяти з дільничними офіцерами поліції, здійснювати обмін інформацією про осіб, які можуть бути причетними до скоєння правопорушень, місця з найбільш криміногенною обстановкою, місця скупчення підоблікових елементів (осіб, схильних до постійного вчинення адміністративних правопорушень, раніше судимих осіб) тощо.

У разі необхідності останні проводять спільні патрулювання на території обслуговування та надають допомогу дільничним офіцерам поліції щодо здійснення превентивної діяльності, при затриманні та доставлянні осіб, які вчинили правопорушення, у випадках і порядку встановлених законом.

Взаємодія підрозділів ПСПОП з органами досудового розслідування

Основним завданням взаємодії органів досудового розслідування з підрозділами ПСПОП є попередження, виявлення і розслідування кримінальних правопорушень, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, що їх учинили, відшкодування завданої кримінальними

правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб.

Безпосередню організацію роботи зі збору інформації про осіб, причетних до вчинення кримінальних правопорушень, а також події та факти, які можуть сприяти їх розслідуванню і розкриттю, та контроль за перевіркою зазначеної інформації здійснює начальник територіального органу поліції.

Наряди з числа працівників підрозділів ПСПОП при взаємодії з органами досудового розслідування щодо розкриття кримінальних правопорушень можуть здійснювати:

- переслідування і затримання правопорушників за наявними слідами або напрямками, указаними потерпілими і очевидцями, організація загороджувальних заходів, у тому числі в місцях можливого перебування або появи правопорушників;
- проведення пошукових заходів у місцях скупчення осіб, схильних до вчинення правопорушень і збуту викраденого майна;
- виявлення свідків та очевидців події, опитування з цією метою громадян, які мешкають або працюють поблизу місця вчиненого діяння, а також осіб, які могли перебувати на шляхах можливого переміщення правопорушника до місця події та від нього;
- проведення квартирної чи подвірної обходу для збирання відомостей про подію та обстеження місцевості в районі вчинення кримінального правопорушення з метою виявлення загублених, викинутих правопорушником знарядь учиненого діяння, інших предметів і додаткових джерел інформації про подію і осіб, які вчинили кримінальне правопорушення;
- орієнтування особового складу органів поліції на території обслуговування, на якій учинено кримінальне правопорушення, та суміжних територіях, військових нарядів Національної гвардії, що залучаються до охорони громадського порядку, а за необхідності - представників громадськості про характер, час, місце і спосіб учинення кримінального правопорушення, кількість осіб, які його вчинили, їх зовнішність, прикмети викрадених речей і цінностей та про інші відомості, що мають значення для встановлення і розшуку правопорушників;
- використання можливостей інформаційно-пошукових систем, а також засобів масової інформації;
- перевірку осіб, які перебувають на обліках органів поліції: раніше судимих, насамперед за кримінальні правопорушення, аналогічні вчиненому, або стосовно яких здійснюється досудове розслідування за вчинення інших кримінальних правопорушень, аналогічних вчиненому, і щодо яких не обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою; осіб, які перебувають під адміністративним наглядом або формально під нього підпадають; звільнених від кримінальної відповідальності або стосовно яких застосовано покарання, не пов'язані з позбавленням волі; осіб, які вживають наркотичні засоби, неповнолітніх, злісних порушників громадського порядку, а також інших осіб, про яких є інформація про причетність до вчинення схожих кримінальних правопорушень або про висловлювання намірів їх учинити.

2. Взаємодія підрозділів ПСПОП з підрозділами Національної гвардії України.

Наказом МВС України № 773 від 10.08.2016, яким затверджено Порядок організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку, визначено механізм організації взаємодії Національної гвардії України (далі - НГУ) та Національної поліції України у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.

До забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку залучаються:

- від Національної гвардії України - військові частини (підрозділи), на які покладено функції з охорони громадського порядку (далі - військові частини НГУ);

- від Національної поліції України - територіальні органи Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві, їх відокремлені підрозділи (далі - органи поліції).

Взаємодія між НГУ та Національною поліцією України здійснюється в межах, визначених законодавством, у тому числі Порядком організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку, а саме шляхом:

- спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць;

- забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона;

- проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць.

Взаємодія НГУ та Національної поліції України з питань припинення масових заворушень здійснюється відповідно до вимог законодавства.

Сили та засоби НГУ залучаються до забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку:

- 1) для виконання завдань щодо спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць; - на підставі Плану залучення сил та засобів військової частини 0000 до служби з охорони громадського порядку, який розробляється строком на місяць, затверджується командиром військової частини НГУ та погоджується з начальником відповідного органу поліції у межах території його юрисдикції. За необхідності до Плану залучення сил та засобів військової частини 0000 до служби з охорони громадського

порядку вносяться зміни, які затверджуються та погоджуються в установленому вище порядку;

2) для виконання завдань щодо забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона, проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць., - на підставі підписаного начальником головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві письмового запиту на ім'я начальника територіального управління НГУ про виділення сил та засобів НГУ в межах області, де дислокується військова частина НГУ, зони відповідальності (оперативного реагування) цього оперативно-територіального об'єднання НГУ.

Про прийняте рішення начальник територіального управління НГУ письмово інформує командувача НГУ з метою подальшого проведення заходів контролю за виконанням покладених службово-бойових завдань.

У письмовому запиті щодо виділення сил та засобів НГУ вказуються мета залучення військовослужбовців, їх кількість, необхідні засоби індивідуального захисту та спеціальні засоби, озброєння, вогнепальна зброя, бойова техніка, інші матеріально-технічні засоби, час, місце прибуття, відповідальна посадова особа територіального органу поліції, яка здійснює контроль за несенням служби.

У разі раптового загострення оперативної обстановки керівники головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві з метою своєчасного реагування на загрози публічній (громадській) безпеці і порядку або припинення їх порушення звертаються до начальника територіального управління НГУ в межах його зони відповідальності (оперативного реагування) з усним запитом про залучення сил та засобів військових частин НГУ. Запит у найкоротший строк (не пізніше 24 годин з початку несення служби) оформляється письмово та надсилається в установленому порядку до територіального управління НГУ.

Про необхідність залучення додаткових сил і засобів з інших оперативно-територіальних об'єднань НГУ для виконання завдань, передбачених пунктом 4 цього Порядку, керівники головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві доповідають Голові Національної поліції України, який звертається до Міністра внутрішніх справ України з клопотанням про додаткове виділення сил та засобів НГУ.

Остаточне рішення щодо додаткового виділення сил та засобів НГУ приймається Міністром внутрішніх справ України.

Під час виконання завдань, особовий склад військових частин (підрозділів) НГУ перебуває в оперативному підпорядкуванні керівника органу поліції або особи, яка виконує його обов'язки. З урахуванням оперативної

обстановки район виконання завдань (маршрут патрулювання, пост, квадрат) визначається керівником (заступником керівника) органу поліції за погодженням з командиром (заступником командира) військової частини НГУ.

Перед заступанням на службу керівник органу поліції або уповноважена ним особа проводить інструктаж особового складу, задіяного до виконання завдань, організовує взаємодію, забезпечує зв'язок та здійснює контроль за несенням служби.

3. Взаємодія підрозділів ПСПОП з підрозділами Служби безпеки України

Варто зазначити, що відповідно до Закону України «Про Службу безпеки України» (далі – Закон), Служба безпеки України - це державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України.

На Службу безпеки України покладається у межах визначеної законодавством компетенції захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці.

До завдань Служби безпеки України також входить попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень проти миру і безпеки людства, тероризму та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України.

Згідно із статтею 8 Закону Служба безпеки України взаємодіє з державними органами, підприємствами, установами, організаціями та посадовими особами, які сприяють виконанню покладених на неї завдань.

Крім цього, відповідно до статті 24 Закону серед іншого підрозділи Служби безпеки України зобов'язані:

- здійснювати контррозвідувальні заходи з метою попередження, виявлення, припинення і розкриття будь-яких форм розвідувально-підривної діяльності проти України;
- забезпечувати захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності України від протиправних посягань з боку окремих осіб та їх об'єднань;
- здійснювати контррозвідувальне забезпечення оборонного комплексу, Збройних Сил України, інших військових формувань, дислокованих на території України, енергетики, транспорту, зв'язку, а також важливих об'єктів інших галузей господарства;
- здійснювати відповідно до законодавства профілактику правопорушень у сфері державної безпеки;
- сприяти забезпеченню режиму воєнного та надзвичайного стану в разі їх оголошення, а також ліквідації наслідків стихійного лиха, значних аварій, катастроф, епідемій, епізоотій та інших надзвичайних ситуацій;

- подавати наявними силами і засобами, в тому числі і технічними, допомогу органам Національної поліції, іншим правоохоронним органам у боротьбі із вчиненням кримінальних правопорушень;

- проводити наукові дослідження і дослідно-конструкторські роботи, впроваджувати їх результати в практику діяльності Служби безпеки України;

При цьому, пунктом 34 частини 1 статті 24 Закону України «Про Національну поліцію» до повноважень поліції належить здійснення у взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями

А також, частиною 2 статті 24 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що у разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройної агресії проти України органи та підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості.

В розділі II Положення про підрозділи поліції особливого призначення, затвердженого наказом МВС України від 04.12.2017 № 987 зазначено, що одним із завдань зазначених підрозділів є участь в антитерористичних операціях, що проводяться відповідно до Закону України «Про боротьбу з тероризмом».

При цьому однією із функцій, яка зазначена в розділі III Положення про підрозділи поліції особливого призначення, затвердженого наказом МВС України від 04.12.2017 № 987 є участь відповідно до законодавства України та у межах своєї компетенції у боротьбі з тероризмом, забезпечення ефективного використання сил і засобів під час проведення антитерористичних операцій.

В свою чергу, згідно із положеннями Закону України «Про боротьбу із тероризмом» одним із принципів, на яких ґрунтується боротьба із тероризмом є єдиноначальність в керівництві силами і засобами, що залучаються для проведення антитерористичних операцій, а до суб'єктів боротьби із тероризмом входять як Служба безпеки України, яка є головним органом у загальнодержавній системі боротьби з терористичною діяльністю Національна поліція України.

Тому, все вищевикладене свідчить про те, що підрозділи Служби безпеки України та органи Національної поліції України, в тому числі підрозділи патрульної служби поліції особливого призначення за потреби та виникнення певних умов перебувають у тісній взаємодії задля виконання поставлених цілей щодо забезпечення публічної безпеки та порядку, протидії злочинності, здійснення ряду заходів при виникненні випадків пов'язаних із терористичною діяльністю.

ВИСНОВКИ

Таким чином, взаємодія органів Національної поліції з іншими органами державної влади та правоохоронними органами - це врегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини рівноправних суб'єктів на засадах партнерства, які складаються у процесі їх погодженої спільної діяльності щодо виявлення, запобігання та припинення правопорушень з ефективним використанням сил, засобів та можливостей кожного із суб'єктів.

Основними завданнями підрозділів патрульної служби поліції особливого призначення є:

- забезпечення публічної безпеки і порядку;
- охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства та держави;
- протидія правопорушенням;
- надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин, або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Працівники підрозділів ПСПОП під час виконання своїх обов'язків повинні взаємодіяти з дільничними офіцерами поліції, здійснювати обмін інформацією про осіб, які можуть бути причетними до скоєння правопорушень, місця з найбільш криміногенною обстановкою, місця скупчення підоблікових елементів (осіб, схильних до постійного вчинення адміністративних правопорушень, раніше судимих осіб) тощо.

Основним завданням взаємодії органів досудового розслідування з підрозділами ПСПОП є попередження, виявлення і розслідування кримінальних правопорушень, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, що їх учинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб.

Взаємодія підрозділів Національної гвардії України та органів Національної поліції, в тому числі ПСПОП, регламентована наказом МВС України № 773 від 10.08.2016, яким затверджено Порядок організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку, визначено механізм організації взаємодії Національної гвардії України (далі - НГУ) та Національної поліції України у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.

Підрозділи Служби безпеки України та органи Національної поліції України, в тому числі підрозділи патрульної служби поліції особливого призначення за потреби та виникнення певних умов перебувають у тісній взаємодії задля виконання поставлених цілей щодо забезпечення публічної безпеки та порядку, протидії злочинності, здійснення ряду заходів при виникненні випадків пов'язаних із терористичною діяльністю.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
4. Про Національну поліцію: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
5. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 17. Ст. 594. (Закони України).
6. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
7. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
8. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>
9. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. *Офіційний вісник України*. 2014. № 72. Ст. 2026.
10. Про затвердження Положення про підрозділи поліції особливого призначення: наказ Міністерства внутрішніх справ від 04.12.2017 № 987. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1565-17#Text>
11. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку: наказ Міністерства внутрішніх справ від 10.08.2016 № 773. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16#Text>

II. Спеціальна література:

1. Адміністративна діяльність поліції: підручник / В.В. Серeda, М.П. Гурковський, Ю.С. Назар та ін.; за заг. ред. В.В. Середи. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 776 с.
2. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: Навчальний посібник. К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 196 с.
3. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції: Навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 336 с.

4. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Д.П. Калаянов, К.С. Ізбаш, Є.В. Додін та ін.; за заг. ред. С.В. Петкова. К. «Центр учбової літератури», 2016. 544 с.

5. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / С.В. Петков, М.В. Лошицький, А.А. Манжула. К.: Центр навчально-методичної літератури, 2015. 240 с.

6. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» / Т.П. Мінка, Р.В. Миронюк, В.А. Глухверя та ін.; за заг. ред. Т.П. Мінки. Х.: Право, 2016. 178 с.

III. Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua

3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

4. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://www.mvs.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua/>

6. Офіційний веб-портал Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>

7. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua/>

8. Вікіпедія Вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org>

9. Електронна бібліотека Львівського державного університету внутрішніх справ. URL: <http://www.lvduvs.edu.ua>